

Ses Bilgisi - 1

1. Dilimizde süreksiz sert ünsüzlerden (p, ç, t, k) biriyle biten kelimelere ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde kelimenin sonundaki sert ünsüz yumuşar; "p" sesi, b'ye; "ç" sesi, c'ye, "t" sesi, d'ye, "k" sesi, g veya ğ'ye dönüşür. Buna ünsüz yumuşaması denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşamasına örnek olabilecek bir kelime yoktur?

- A) Arkadaşların çoğu bu konuda senden farklı düşünüyor.
- B) Bu kitabı okuyacaksan hakkını da vereceksin.
- C) O biyoloğa daha önce de danışmıştık.
- D) Senin derdini bir ben bilirim.

2. Türkçede sert ünsüzlerden (f, s, t, k, ç, ş, h, p) biriyle biten bir sözcüğe "c, d, g" yumuşak ünsüzleri ile başlayan bir ek geldiğinde ekin başındaki "c", "ç"ye; "d", "t"ye; "g", "k"ye dönüşür yani sertleşir. Bu ses olayına ünsüz benzeşmesi ya da ünsüz sertleşmesi denir.

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisine "-cı (-ci, -cu, -cü)" eki getirildiğinde ünsüz benzeşmesi meydana gelmez?

- A) Bilet
- B) Göz
- C) Balık
- D) İş

3. İki heceli bazı sözcükler ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda ikinci hecedeki dar ünlü (ı, i, u, ü) düşer.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu kurala uyulmadığı için yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Bu olay, onun sabrını taşıran son damla oldu.
- B) Memleketimin taşı toprağı burnumda tütüyor.
- C) Vitamin eksikliğinden dolayı ağzında yara çıkmış.
- D) Yaşlı kadın ömrü boyunca köyünden dışarı çıkmamış.

4. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?**

- A) Bu sözleri duyunca gönlü kırılmış.
- B) Alınını masaya dayayıp bir süre düşündü.
- C) İnsanların çoğu, kalbinin sesini dinlemez.
- D) Boynu ağrıdığı için ağır çanta taşıyamıyor.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesine uğramış bir sözcük vardır?**

- A) Kardeşlerime, en sevdiğim resmi gösterdim.
- B) Ailece Topkapı Sarayı'na geziye gittik.
- C) On yaşından beri İzmir'de yaşıyor.
- D) Bu mağazadaki fiyatlar daha uygundu.

6. Süreksiz sert ünsüzlerden (p, ç, t, k) biriyle biten bir sözcüğe, ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde sözcüğün sonundaki sert ünsüz yumuşar. Bu ses olayına ünsüz yumuşaması (ünsüz değişimi) denir. Örneğin "bebek" sözcüğüne "-i" eki getirildiğinde sözcüğün sonundaki "k", "ğ"ye dönüşür (bebeği).

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisine ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde ünsüz yumuşaması olmaz?

- A) Sınıf
- B) İnat
- C) Bilinç
- D) Kalp

Ses Bilgisi - 1

7. Ufku tutuşturmadan fecrin ilk alevleri

I

Arkamızda kalıyor şehrin kenar evleri

II

Bulutların ardında gün yanmadan sönyör

III

Höyükler bir dağ gibi uzaktan görünüyor

IV

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisinde ünsüz benzeşmesi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

8. Şehrin uzantısından usanmış ruhumuzun

I

Nadir duyabildiği taze bir heyecanla

Karışım o gün bugün bu zavallı çobanla

II

Bingöl yaylalarının mavi dumanlarına

III

Gönlümü yayla yaptım Bingöl çobanlarına

IV

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. sözcükte ünlü daralması vardır.
B) II. sözcükte ünsüz benzeşmesi söz konusudur
C) III. sözcükte ünsüz yumuşaması vardır.
D) IV. sözcükte ünsüz türemesi olmuştur.

9. İkinci hecesinde dar ünlü (ı, i, u, ü) bulunan bazı iki heceli sözcüklerin sonuna, ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde sözcüğün ikinci hecesindeki dar ünlü düşer. Buna ünlü düşmesi denir. Örneğin "nehir" sözcüğüne "-in" eki getirilirse sözcüğün ikinci hecesindeki "i" ünlüsü düşer (nehirin).

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü düşmesine uğramış bir sözcük yoktur?

- A) O anda benzi limon gibi sarıya dönmeye başlamıştı.
B) Pehlivanlar yurdu olan bu köyü çok seviyorum.
C) Beynimiz vücudumuzun kumanda merkezidir.
D) Aklımızı kullanırsak bu işi kolayca halledebiliriz.

10. Süreksiz sert ünsüzlerden (p, ç, t, k) biriyle biten bazı tek heceli sözcüklerden sonra ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde ünsüz yumuşaması olmaz. Örneğin "ip" sözcüğüne "-i" eki getirilince "p" sesi "b"ye dönüşmez (ipi).

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya örnek olabilecek bir sözcük yoktur?

- A) Aile içi ilişkiler çocuğun psikolojisinde önemli bir rol oynar.
B) Attığım oku dikkatle takip edip alkışlamaya başladı.
C) Bütün malzemeleri derin bir kaba koyup güzelce karıştırdı.
D) Soğuyan sütü şişelere doldurup dolaba kaldırdı.

11. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde yay ayrıç içinde verilen ses olayı yoktur?**

- A) Tarih bir nehir ki çoşkundur seli. (Ünsüz benzeşmesi)
B) Çabuk giderdi, çok götürürdü Elifçik. (Ünsüz yumuşaması)
C) Zannetme ki pişmanlık mutluluk kadar ırak. (Ünsüz türemesi)
D) Korkulu düşlerimi yorumdan kaçıyorum. (Ünlü daralması)

12. Türkçede düz-geniş ünlülerden (a, e) biriyle biten fiillere şimdiki zaman eki olan "-yor" getirildiğinde fiilin sonundaki düz-geniş ünlü daralır yani "ı, i, u, ü" seslerinden birine dönüşür. Bu olaya ünlü daralması denir.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde ünlü daralmasına örnek olabilecek bir kullanım vardır?

- A) Bir ruh gülümsüyor gibi derinde
Mehtabın ördüğü saatler nerde
B) Yalnızlık bir yağmura benzer
Yükselir akşamları denizlerden
C) Tam otların sarardığı zamanlar
Yere yüzükoyun uzanıyorum
D) Bursa'da eski bir cami avlusu
Küçük şadırvanda şakırdayan su